

Handläggare
Kommunstyrelseförvaltningen
Helena Rindborg
Nämndsekreterare
08-57829516
helena.rindborg@tyreso.se

Handlingstyp
Tjänsteskrivelse
Datum
2022-11-04

Sida
1 (5)
Diarienummer
2020/KS 0149 001

Mottagare
Kommunledningsutskottet

Svar på motion om att inrätta en tjänst som tillgänglighetsansvarig för kommunen

Kommunstyrelseförvaltningen

Cynthia Runefjärd
Kommundirektör

Elin Waltersson
Chef stöd- och servicekontoret

Sammanfattning

Anna Steele, Ulrica Riis-Pedersen och Johanna Björkesten från Centerpartiet i Tyresö Kommun har inkommit med en motion till kommunfullmäktige om en tillgänglighetsansvarig tjänsteperson med uppgift att säkra tillgängligheten för kommunens invånare.

Svar på motionen ska beredas i kommunstyrelsen och beslutas i kommunfullmäktige.

Beskrivning av ärendet

Anna Steele, Ulrica Riis-Pedersen och Johanna Björkesten från Centerpartiet i Tyresö Kommun har inkommit med en motion till kommunfullmäktige om en tillgänglighetsansvarig tjänsteperson med uppgift att säkra tillgängligheten för kommunens invånare. Motionen betonar vikten av att säkerställa att nybyggnationer och ombyggnationer konstrueras tillgängligt så att alla Tyresöbor har möjlighet att ta del av kommunens verksamheter och miljöer på lika villkor.

För att svara på motionen har information inhämtats från kommunkansliet och samhällsbyggnadskontoret samt kultur- och fritidsförvaltningen. Motiveringen är att dessa administrationer har ansvar för och främst arbetar med tillgänglighet i allmänna byggnader, miljöer och aktiviteter. Motionssvaret behandlades i kommunledningsutskottet 2022-03-23 § 31 men gick aldrig vidare till kommunstyrelsen med motiveringen att det kommunala funktionshindersrådet inte varit med i beredningsprocessen, se yttrande från kommunala funktionshindersrådet 2022-03-25.

Motionssvaret har under hösten 2022 omarbetats av kommunstyrelseförvaltningen utifrån de satsningar som kommunen gjort på att förbättra tillgänglighetsarbetet. Motionen i sin tidigare form har skickats på remiss till det kommunala funktionshindersrådets sammanträde 2022-10-26 för möjlighet till skriftligt yttrande och det slutgiltiga motionssvaret bereds av rådet 2022-11-30 för att sedan beredas av kommunledningsutskottet 2022-12-21, kommunstyrelsen 2023-01-17 och beslutat i kommunfullmäktige 2023-02-02.

Kommunstyrelseförvaltningen överlämnar nedan underlag inför beslut.

Gällande lagstiftning och tillgänglighetshandboken

I alla om- och nybyggnationer följer kommunen gällande lagstiftning för att bygga tillgänglighetsanpassat. All planläggning ska enligt plan- och bygglagen (2010:900) främja en ”god livsmiljö som är tillgänglig och användbar för alla samhällsgrupper”.¹ Enligt 8 kap. plan- och bygglagen (2010:900) ska en byggnad vara tillgänglig och användbar för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. I kapitel 8 framgår det även att hinder mot tillgänglighet på allmänna platser alltid ska avhjälpas, så länge det är ekonomiskt och praktiskt genomförbart.² Boverkets byggregler innehåller vidare föreskrifter och allmänna råd för att tolka plan- och bygglagen samt plan- och byggförordningen.³

I Tyresö kommun har samhällsbyggnadskontoret ansvar för planering av bostadsbebyggelse och infrastruktur. De ansvarar även för fastigheter, miljö och trafik. Alla samhällsbyggnadskontorets handläggare har kompetens kring gällande lagstiftning. Kommunen har även en tillgänglighetshandbok för att guida handläggare i deras arbete. Handboken innehåller anvisningar till förvaltningar, entreprenörer och byggaktörer och utgör ett hjälpmedel i arbetet

¹ Plan- och bygglag (2010:900) 2 kap. 3 § länk: [Plan- och bygglag \(2010:900\) Svensk författningssamling 2010:2010:900 t.o.m. SFS 2021:788 - Riksdagen](#) hämtad 2022-01-04

² Plan- och bygglag (2010:900) 8 kap. 12 § [Plan- och bygglag \(2010:900\) Svensk författningssamling 2010:2010:900 t.o.m. SFS 2021:788 - Riksdagen](#) hämtad 2022-01-04

³ Boverkets byggregler (2011:6) – föreskrifter och allmänna råd. Konsoliderad version. [Konsoliderad version av Boverkets byggregler \(2011:6\) – föreskrifter och allmänna råd](#) hämtad 2022-01-04

att skapa ett Tyresö tillgängligt för alla. Handboken stöttar handläggare i deras arbete men för att säkerställa kvaliteten behöver samhällsbyggnadskontoret säkerställa att handboken uppdateras i takt med förändrad lagstiftning. Topografin omöjliggör ibland tillgängliga ytor enligt de direktiv som finns kring lutningar. I de fallen görs avvägningar tillsammans med sakkunniga. Helhetsbedömningen från samhällsbyggnadskontoret är att kommunen har god kapacitet att följa rådande lagstiftning när det kommer till om- och nybyggnationer av byggnader och utomhusmiljöer.

Ett område där kommunen bör förbättra tillgängligheten är i de redan befintliga byggnaderna och miljöerna. Då lagstiftningen kontinuerligt uppdateras finns flertalet allmänna platser som inte uppfyller nuvarande lagkrav. Bygglovsenheten har ansvar för tillsyn enligt plan- och byggnadslagen och under 2021 togs det fram en intern plan för tillsyn. I den konstateras att resurserna till största del läggs på hantering av inkommande ärenden och att egeninitierad tillsyn skett endast i ett fåtal fall. Vid ombyggnation ser kommunen alltid över tillgängligheten för att följa rådande lagstiftning.

Samordnare tillgänglig fritid

Kultur- och fritidsförvaltningen ansvarar för bibliotek, kulturevenemang, konsthall, föreningsstöd, naturskola, fritidsgårdar, kulturskola samt idrotts- och fritidsanläggningar. Det finns en deltidstjänst som arbetar med tillgänglig fritid. Rollen innebär ett strategiskt regionövergripande arbete för att personer med funktionsnedsättning ska kunna utöva en meningsfull fritid. Samordnaren arbetar med informationsdelning, evenemang för målgruppen och att konkret minska hinder för en meningsfull fritid. Rollen arbetar rådgivande samt operativt och bidrar till att tillgängligheten ökar i de projekt där samordnaren är involverad. Bedömningen från kultur- och fritidsförvaltningen är att det skulle vara positivt om fler förvaltningar hade en liknande funktion för att möjliggöra synergieffekter och ökat samarbete.

Kommunala funktionshindersrådet, tillgänglighetsplanen och delaktighetsboosten

Det kommunala funktionshindersrådet ska fungera som remissinstans och har till uppgift att granska förslag som ska upp till beslut samt att ta fram en årlig tillgänglighetsplan enligt beslut i kommunstyrelsen den 16 mars 2016 § 39. Tillgänglighetsplanen ligger sedan till grund för framtagandet av nämndplaner och kommunplanen. Alla förvaltningar har en utsedd kontaktperson som ska bevaka ärenden på respektive förvaltning och enkelt kontakta rådets sekreterare när ett ärende bör gå på remiss.

Bedömningen från rådets sida är att deras kompetens ej tas tillvara på bästa sätt vilket är en bild som delas av kommunstyrelseförvaltningen. Rådet har även

yttrat sig positiva till att anställa en tillgänglighetssamordnare som synliggör och strategiskt arbetar med frågorna.

Under våren 2022 har ett internt arbete för att förbättra dialogen med rådet och de olika förvaltningarna påbörjats. Tillgänglighetsplanen har omarbetats efter ett uppdrag från rådet till utredarenheten och en ny utformning presenterades för rådet 2022-09-14 § 42. Planen godkändes men samstämmighet rådde kring att det behövs en mer dynamisk process för att ta fram aktiviteterna i planen.

På funktionshindersrådets inrådan ansökte kommunen till Delaktighetsboosten⁴ som är en satsning från länsstyrelsen för att bistå kommuner med att förbättra sitt tillgänglighetsarbete. Arbetsgruppen som arbetade med ansökan till Delaktighetsboosten bestod av medlemmar ur rådet och kommunstyrelseförvaltningen. Kommunen fick stödet beviljat och arbetet med att ta fram nya arbetssätt för rådet har påbörjats. Ambitionen är att stödet från länsstyrelsen ska stötta kommunen i den påbörjade förändringsprocessen med tillgänglighetsplanen och hitta bättre dialogformer mellan råd och förvaltningar för att nyttja rådet som remissinstans i tidigt skede.

Kommentarer från kommunstyrelseförvaltningen

I kommunplanen 2022 tillfördes 650 tkr per år i två år för att förbättra arbetet med tillgänglighet. Resurserna har delats mellan kommunkansliet och gatuenheten. Gatuenheten tilldelas 350 tkr och kommunkansliet tilldelas 300 tkr. Resurserna på kommunkansliet ämnar möjliggöra avrop på upphandling av konsult med expertis inom hållbarhet med fokus på tillgänglighetsfrågor, något som inte nyttjats ännu då tanken är att den extra resursen ska ta över när stödet från delaktighetsboosten⁵ löper ut och stötta nämndsekreteraren i uppföljning- och implementeringsarbetet.

Samhällsbyggnadskontoret och gatuenheten har försökt att rekrytera en trafikplanerare för resurserna men inte fått lämpliga sökanden. Istället har kontoret med konsulthjälp sammanställt och analyserat alla inkomna synpunkter i befintlig trafikmiljö från 2018 till och med juli 2022. Resultatet har sammanställts i en rapport med föreslagen prioriteringsordning för åtgärder. Prioriteringen tar även hänsyn till åtgärdernas komplexitet.

Ekonomiska konsekvenser

De ekonomiska konsekvenserna av arbetet inom tillgänglighet som är planerat är en engångskostnad på 650 tkr i två år som redan är avsatta. Målsättningen är

⁴ Delaktighetsboosten. <https://delaktighetsboosten.se> DelaktighetsBoosten - För full delaktighet och jämlikhet för alla hämtad 2022-09-13

⁵ Delaktighetsboosten. <https://delaktighetsboosten.se> DelaktighetsBoosten - För full delaktighet och jämlikhet för alla hämtad 2022-02-25

att integrera och befästa nya arbetssätt och processer för rådets dialog med förvaltningar samt att genomföra punktinsatser som är av vikt för tillgängligheten i utomhusmiljön.

Att anställa en tillsvidareanställd tillgänglighetssamordnare på heltid som motionen föreslår innebär en kostnad på ca 716 tkr per år tillsvidare.

Barnrättsperspektivet

Tillgänglighet i byggnader och utomhusmiljöer är av stor vikt för barn då barn eller deras vårdnadshavare kan ha funktionsnedsättningar.

Vid rekrytering av en extern konsult kommer barnrättsperspektivet betonas som viktigt och att tjänstens utformning i möjligaste mån ska stärka barnrättsperspektivet. Ett av konsultens syften kommer vara att bättre tillvarata kompetensen som finns i det kommunala funktionshindersrådet. Detta kommer att vara till gagn för barn med funktionsnedsättningar och barn vars vårdnadshavare har funktionsnedsättningar då representationen från de olika föreningarna i rådet säkerställer ett brett perspektiv på funktionsnedsättningar.

Trafikstrategen som rekryteras kommer att genomföra tillgänglighetsanpassningar i utomhusmiljön vilket kommer tillgängliggöra platser som används både av barn, unga och vuxna med funktionsnedsättningar.

En formell barnrättsprövning görs inte i detta skede men barnrättsperspektivet kommer att genomsyra det redan planerade arbetet inom tillgänglighet.